

Hoogwelgeboren Hooggeleerde Heer,

Zooals ik verneem, viert U deze week den dag waarop U 25 jaar geleden Uw hoogleeraarschap aanvaard hebt.

Mag ik U bij deze gelegenheid mijn beste gelukwenschen aanbieden en hierbij nog enkele van mijn herinneringen voegen?

Toen ik voor twee jaar in Amsterdam was, heeft het mij zeer gespeten U niet getroffen te hebben, vooral omdat ik de volgende overkomst niet zoo spoedig tegemoet zag!

Ik heb toen vreemd opgezien. Ik had Syrië verlaten en de laatste maal, dat mijn secretaris, de Emir Sheháb, afstammeling van den bekenden Druzischen krijgsman met mij wandelde, herinnerde hij mij de groote straat door de Tuken in Beyruth (zooals, meen ik, de Hollandsche kanselarij schrijft) afgebroken en zei met zijn scheeven glimlach: “De Mohammedanen zijn heel blij, dat de Franschen deze straat “de Straat van den Profeet” genoemd hebben?”- “Hoe”, vroeg ik hem? En hij wees me het bordje en ik las in mijn onoplettendheid in het Arabischen opschrift hetzelfde in plaats van den naam, die bedoeld was: “de Straat van Allenby”.

Ik had gaarne ook het puin, dat in die straat lag, wat meer van dichterbij gezien, maar een klein schetsje is het eenige dat een overladen dienst mij toegelaten heeft te maken!

Maar, toen ik, na de vrede, weer in Amsterdam kwam en ik de helft van de Vijzelstraat afgebroken zag – waarvan mij niets bekend was- toen kwam mij het slooperswerk van de Turken weer voor den geest.

Ook het spreekwoord, dat op het wegwerpen van schoenen betrekking heeft, speelde mij door het hoofd .....

Daaruit hoop ik niet, dat U zult besluiten, dat ik den ondergang van het huis, waarin ik woonde, toen ik nog Uw leerling was, betreurde, neen, ik zou eerder tevreden zijn dat die proeve van bouwkunst – ik zag geheel andere werken door denzelfden bouwmeester ontworpen (als nateekenen ontwerpen is)- verdwenen is, maar ik stond enigszins versteld bij de gedachte, dat het huis, waarin ik geboren was, zoodoende twee maal vergaan was; zeker geen bemoedigende gedachte!

Ik zocht toen ook het huis, waar ik ten gast was, als ik eens in Uws vaders verzameling met de Grieksche munten kennis maakte.

Ook dat huis was er niet meer!

Lang over mijn geboorte-huis te denken, dat scheen mij groote zelfzucht, of tenminste, groote eigenliefde, maar met Uw huis scheen er mij evenals met de halfopengapende gewelven in Syrië een wond ontstaan te zijn, een wond, die wel geneest, maar waarvan het lidteeken telkens openspringt ...

Als ik in den oorlog dan weer het eene, dan weer het andere aardige boerenhuis, dan weer, de eene, dan weer de andere kerk, zag vallen dan scheen mij dit onvermijdelijk, zooals een noodlot, dat over een tooneel zwerft en niet recht besloten heeft, wie van de helden er bezwijken moet!

Als de versplinterde beenderen van de gedoode paarden door hun vel kwamen steken, dan maakte dit denzelfden indruk op mij. Dat waren mij toen geen jammeren, omdat het mij niet te ontgaan scheen.

Maar als dat verpletteren mij weinig bewogen heeft – U behoeft mij geen gelijk te geven- dan heeft dit kalme afbreken me pijnlijk getroffen en, zooals U ziet, zijn twee jaar niet voldoende om dien indruk te doen verzwakken.

Ik gevoel iets benauwds, als ik denk, hoe ik dit op een lateren keer weer eens zal zien en dan hoor ik, dat het natuurlijk veel beter, anderen zeggen “veel mooier” zal zijn!

Hoe het zij, Uw vroegere woning brengt mij altijd tot allerlei herinneringen terug. Uw lessen in kunstgeschiedenis waren voor mij een openbaring: naast mij teekende Morel en wist Grieksche beelden met poezelig ronde neusjes op te smukken en vroeg me dan onder het naar huis gaan: “zie je niet, Faddegon, dat Bouguereau even knap als Raphaël is?”. Of een oud-leerling kwam binnen waaien en riep uit als hij een beeld van Kessels zag: “Wat een mooi antiek is dat!” Een jaar later schilderde iedere leerling gemberpotten met samengesteldbloemige planten er in. Wat dit eigenlijk beteekende weet ik niet, maar dat zullen zij ook niet geweten hebben!

Tussen die gemberpotten en de munten van Kimon lag een groote weg, maar die was kort, toen die nu afgebroken huizen bestonden!

Die tijd van Kimon heeft kort voor mij geduurd. Ik moest toen hooren, dat de Fransche stempelsnijders het ideaal waren, dat ik na moest volgen. Maar in Parijs hebben Uw lessen mij het meest ontbroken – want bij die toen in Holland opgehemelde menschen heb ik niet veel te leeren gevonden – anderen waren misschien gelukkiger geweest!

Eerst veel later, toen ik weer wat vrijheid heb weten te vinden, toen mij niet meer gevraagd werd een Munt te redden, heb ik daar ook aangename oogenblikken doorgebracht en vooral bij de lessen van den helaas! lang overledenen Barbier de Meynard.

Toen ook heb ik een kleine verhandeling door Uw vader geschreven aan de bibliotheek geschonken, waaraan ik toen reeds verbonden was en waar die zeker beter bewaard zal zijn dan in mijn verzameling. Toen heb ik nog eens gelezen wat Babelon van hem gezegd heeft. Dit scheen me een verplichting!

Maar ik zie, dat ik nog niet al mijn schuld afgedaan heb. Mijn zuster Maria, wier sterven tot de smartelijkste feiten uit mijn latere jaren behoort, heeft U een teekening van mij beloofd en, zelfs op dit oogenblik, blijft mij niets over dan U nog eenig uitstel te vragen.

Misschien zullen de herinneringen van de Rijks Academie bij U minder gunstig zijn dan die van de Universiteit, maar Uw lessen hebben zeker op mij nog al blijvenden invloed uitgeoefend en juist daarom, meen ik te mogen hopen, dat mijn gelukwenschen U zeker even hartelijk voor zullen komen als die van hen, welke U door hun studie van de klassieke oudheid hebben kunnen waardeeren.

Met de meeste hoogachting

J.M. Faddegon